

Sygn. akt III U 177/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2018 r.

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Anna Moskal

Protokolant: **sekr. sądowy Janda Patrycja**

przy udziale

po rozpoznaniu w dniu 19 września 2018 r. w Tarnobrzegu

na rozprawie

sprawy **W. M.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.**

o prawo do rekompensaty z tytułu zatrudnienia w warunkach szczególnych

na skutek **W. M.**

od **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.**

z dnia 5 lutego 2018 r. nr (...)

oddala odwołanie

Sygn. akt III U 177/18

UZASADNIENIE

W dniu 2.01.2018r. W. M. złożył wniosek o ustalenie prawa do emerytury wraz z rekompensatą z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Decyzją z dnia 5.02.2018r. nr: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. przyznał W. M. emeryturę od 2.02.2018r. tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego na podstawie art. 24 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z 17.12.1998r. (Dz.U. z 2017r. poz. 1383 ze zm.). Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy. Jednocześnie ZUS poinformował, że w celu przyznania emerytury wraz z rekompensatą z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze należy złożyć świadectwa pracy potwierdzające zatrudnienie w takich warunkach, wystawione zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz zarządzeniem resortowym właściwego ministerstwa.

W dniu 19.02.2018r. wnioskodawca złożył odwołanie od decyzji z dnia 5.02.2018r. przedkładając nowe dowody w postaci zaświadczeń i opinii zawodowych z kolejnych zakładów pracy, w których był zatrudniony w okresie od 1974r. do 1982r. oraz świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 31.12.2004r. wydane przez

Przedsiębiorstwo Budownictwa (...), w którym stwierdzono okresy pracy w warunkach szczególnych od 4.10.2004r. do 31.12.2004r.

Organ rentowy ocenił nowo przedłożone dowody i decyzją z dnia 23.02.2018r. znak: (...) odmówił W. M. prawa do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych wynikającej z art. 21 ustawy z 19.12.2008r. o emeryturach pomostowych

Uzasadniając podał, że zgodnie z art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych prawo do rekompensaty z tytułu utraty możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach przysługuje ubezpieczonemu urodzonemu po dniu 31.12.1948r., który:

- przed 1.01.2009r. w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przez okres wynoszący co najmniej 15 lat,
- nie ma ustalonego prawa do emerytury z jakiegokolwiek tytułu, w tym z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy emerytalnej przebytej do dnia 31.12.2008r.,
- nie ma ustalonego prawa do emerytury pomostowej.

Wyjaśnił, że rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w art. 173 i 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

ZUS odmówił wnioskodawcy prawa do rekompensaty, ponieważ nie udokumentował on żadnego okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Od powyższej decyzji odwołanie złożył W. M. wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do rekompensaty.

Argumentując podał, że wykonywał on stale i w pełnym wymiarze czasu pracy co najmniej przez okres 15 lat pracę w warunkach szczególnych. Wskazywał, że po ukończeniu zasadniczej szkoły budowlanej dla pracujących przy Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) -1 w 1971r. podjął pracę w tym zakładzie w zawodzie murarz. Zatrudniony był na terenie Huty im. (...) w K. przy pracach remontowych budynków koksowni i stalowni, a od 1975r. pracował w (...) Budostal -3 również na terenie huty, w zawodzie murarz na terenie walcowni karoseryjnej. W latach 1977-1992 pracował jako technik budowy, majster, kierownik robót, a od 1992r. do 2005r. jako majster-kierownik budowy. Od 2005r. do chwili obecnej prowadzi działalność gospodarczą związaną z budownictwem. Wyjaśnił, że jego praca na stanowiskach: majster budowy, kierownik robót oraz kierownik budowy wykonywana była w pełnym wymiarze czasu pracy i nie polegała na wykonywaniu czynności administracyjno-biurowych lub przebywaniu w czasie zmiany roboczej w pomieszczeniach oddalonych od stanowisk robotniczych objętych wykazem, lecz na sprawowaniu bezpośredniego nadzoru na budowach i odcinkach robót budowlanych nad podległymi pracownikami, rozdzielaniu im pracy, udzielaniu porad i wskazówek i stałym, bezpośrednim nadzorowaniu pracy wykonywanej na poszczególnych stanowiskach pracy na budowie.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 8.03.2018r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych – Oddział w R. wniósł o oddalenie odwołania. Podtrzymał stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji, a dodatkowo wyjaśnił, że w ogólnych świadectwach pracy, w których istniała możliwość zamieszczenia informacji o wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych żaden zakład pracy nie wykazał tego rodzaju zatrudnienia. W związku z powyższym nie można było przyjąć, że odwołujący wykonywał prace w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przez okres co najmniej 15 lat. ZUS podkreślił również, że nawet jeżeli wnioskodawca dowiodłby, że posiada co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych, to nie zostałyby spełnione warunki braku możliwości nabycia prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych, tj. warunek decydujący o prawie do rekompensaty. Powołał się na orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie zaprezentowane w wyroku z dnia 25.01.2017r. sygn. akt III AUa 642/16.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił i zważył, co następuje:

Wnioskodawca W. M. urodził się (...) W dniu 2.01.2018r. złożył wniosek o emeryturę w związku z ukończeniem powszechnego wieku emerytalnego.

Zaskarżoną decyzją z dnia 5.02.2018r. nr: (...) ZUS O/R. przyznał mu prawo do emerytury od 2.02.2018r. tj. od daty nabycia uprawnień do świadczenia. Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej. Na dzień 1.01.1999r. udowodnił 28 lat 6 miesięcy i 3 dni okresów składkowych i nieskładkowych i jest to okoliczność niesporna.

Od 1.09.1969r. do 31.10.1975r. zatrudniony był w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) -1 jako uczeń murarz Przekształdowej Szkoły Zawodowej a od 21.06.1971r. jako murarz, zaś od 10.11.1975r. do 30.06.1977r. zatrudniony był w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) -3 kolejno na stanowiskach: murarza od 1.11.1975r. do 1.01.1976r., technika budowy od 2.02.1976r. do 31.03.1977r., mistrza budowy od 1.04.1977r. do 30.06.1977r.

Jako murarz pracował przy remontach i rozbudowie hali koksowni i stalowni. Praca na stanowisku technika budowy polegała na pozyskiwaniu terenów pod obiekty. Dostawał dokumentację techniczną, szedł w teren w miejsce, gdzie miała być budowa, spotykał się z ludźmi reprezentującymi firmy, których sieci przechodziły w tamtym miejscu miejscu. Dokonywał pomiarów w terenie, sprawdzał, czy są możliwości przełożenia instalacji.

Jako mistrz budowy nadzorował roboty żelbetowe, wykopy, montaż. Nadzór polegał na zabezpieczeniu warunków ludziom pracującym w wykopach, by prace były wykonywane zgodnie z przepisami bhp, zgodnie z dokumentacją i technologią. W skład robót żelbetowych wchodziło szalowanie, zbrojenie. W Budostalu podlegali mu brygadziści, a także operatorzy koparek, cieśle, zbrojarze, betoniarze. Jako majster budowy odpowiadał za wykonanie robót, za bezpieczeństwo ludzi. Zgłaszał kierownikowi budowy zapotrzebowanie na materiały, sprzęt, dzielił pracę na poszczególne brygady, rozliczał brygadzystów z wykonania powierzonego działania. Rano jako mistrz sprawdzał obecność i przebywał z pracownikami do przerwy śniadaniowej nadzorując ich prace. Na czas urlopu czy choroby zastępował majstrów na ich odcinkach.

Od 13.07.1977r. do 30.09.1977r. zatrudniony był w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Ł. na stanowisku starszego technika budowy. Prowadził wówczas budowę oczyszczalni ścieków w Z.. Nie było tam brygadzystów. Nadzorował wówczas roboty przy wykopach i roboty żelbetowe. Podlegali mu operatorzy sprzętu: spycharek, koparek, kierowcy wywrotek, cieśle, zbrojarze, betoniarze.

Do jego obowiązków należało: przestrzeganie dyscypliny pracy oraz przepisów bhp na powierzonym odcinku robót, kontrola robotników na budowie, nadzór nad zgodnym z wymogami technicznymi wykonawstwem robót, wystawianie zleceń robotniczych dla poszczególnych brygad, zespołów roboczych i stanowisk pracy, współdziałał w miesięcznych odbiorach robót, kontrola celowości i zgodnego z normami zużycia materiałów budowlanych na budowie, natychmiastowe zgłaszanie awarii, organizowanie stanowisk roboczych, organizowanie i realizowanie robót na przydzielonym odcinku pracy.

Od 13.03.1978r. do 9.08.1978r. pracował w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa w Ł. jako majster budowy w pełnym wymiarze czasu pracy. Nadzorował roboty przy wykopach. Podlegał mu sprzęt i cieśle, którzy robili szalunki. Podlegała mu również betoniarnia poligonowa. Pracował też przy robotach wykończeniowych i wówczas podlegali mu malarze, murarze, glazurnicy.

W okresie od 4.10.1978r. do 31.03.1979r. zatrudniony był w (...) Zakładach (...) w L. na stanowisku mistrza budowy przy budowie zajezdni towarowej, nadzorował prace sprzętu, cieśli, zbrojarzy, betoniarzy. Przy dużych brygadach był brygadzysta /powyżej 10 osób/, a przy mniejszych nie było.

Do zakresu czynności mistrza budowy należało, zgodnie z zakresem czynności: zatrudnianie pracowników, rozdział zadań produkcyjnych na brygady i udzielanie instruktażu o sposobie ich realizacji, terminowe realizowanie

planów produkcyjnych, stała kontroli jakości wykonywanych robót, przestrzeganie stosowania norm technicznych i czasowych, czuwanie nad kosztami budowy obiektów, prowadzenie bieżącego dziennika budowy oraz książki obmiarów, sporządzanie zapotrzebowania na materiały, sprzęt i środki transportu, kierowanie pracą sprzętu i czuwanie nad jego racjonalnym i bezpiecznym wykorzystaniem, organizowanie transportu wewnętrznego, nadzór nad prawidłowym składowaniem materiałów i zabezpieczeniem ich przed zniszczeniem i kradzieżą, zapewnienie podległym pracownikom koniecznych do wykonawstwa materiałów, narzędzi i sprzętu, szkolenie stanowiskowe pracowników, kontrolowanie obecności pracowników na stanowiskach pracy, przestrzeganie właściwego i pełnego wykorzystania czasu pracy.

W okresie od 3.04.1979r. do 11.12.1979r. zatrudniony był w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) K. jako murarz. Nie pracował przy budowie pieców przemysłowych.

Od 7.02.1980r. do 30.09.1982r. pracował w Przedsiębiorstwie (...) jako majster budowy. Najpierw pracował na tym stanowisku w ZB-B., a następnie w ZB- S.. Nadzorował roboty ziemne, żelbetowe, układanie szyn. Bezpośrednio podlegał mu sprzęt i zbrojarze, betoniarze oraz cieśle.

Do zakresu czynności majstra, zgodnie z zakresem czynności, należało m.in: organizowanie pracy zespołu pracowników, kontrolowanie stanowisk pracy, przygotowanie frontu robót, dbanie o terminowość i wysoką jakość wykonania zadań przez kierowany zespół pracowników, nadzorowanie stosowania przez pracowników bezpiecznych metod pracy, przestrzegania przepisów bhp, prowadzenie zapisów w źródłowej dokumentacji zarobkowej pracowników zespołów, nadzorowanie prawidłowej obsługi, eksploatacji i konserwacji wszystkich maszyn, urządzeń, dokonywanie odbioru materiałów, inicjowanie zmian w zakresie organizacji i doskonalenia procesów pracy, przedstawianie wniosków kierownictwu zakładu pracy w sprawach przyjmowania i zwalniania z pracy, przydzielania pracy pracownikom zespołu, ustalanie terminów urlopów wypoczynkowych, ustalanie harmonogramów pracy w kierowanym zespole, samodzielne decydowanie o rozdziale zadań i wykorzystaniu środków pracy,

W okresie od 4.10.1982r. do 30.04.1992r. zatrudniony był w (...) Kombinacie Budowlanym w S. kolejno na stanowiskach: majster budowy w (...)1 od 4.10.1982r. do 19.04.1984r., kierownik robót T-2 od 20.04.1984r. do 30.06.1985r., kierownik robót od 1.07.1985r. do 24.01.1988r., koordynator robót budowlanych od 25.01.1988r.

Jako majster budowy nadzorował montaż budynków w technologii (...) plus WK, roboty murarskie, montażystów, murarzy, malarzy, cieśli. Gdy pracował jako kierownik robót podlegali mu majstrowie. Jako koordynator robót pilnował terminowości wykonywania robót, konsultował czynności z majstrami. Majstrowie odpowiadali przed nim zwierzchnio odnośnie terminu wykonania robót.

Do zakresu czynności majstra, zgodnie z zakresem czynności, należało m.in: organizowanie pracy zespołu pracowników, kontrolowanie stanowisk pracy, przygotowanie frontu robót, dbanie o terminowość i wysoką jakość wykonania zadań przez kierowany zespół pracowników, nadzorowanie stosowania przez pracowników bezpiecznych metod pracy, przestrzegania przepisów bhp, prowadzenie zapisów w źródłowej dokumentacji zarobkowej pracowników zespołów, nadzorowanie prawidłowej obsługi, eksploatacji i konserwacji wszystkich maszyn, urządzeń, dokonywanie odbioru materiałów, inicjowanie zmian w zakresie organizacji i doskonalenia procesów pracy, przedstawianie wniosków kierownictwu zakładu pracy w sprawach przyjmowania i zwalniania z pracy, przydzielania pracy pracownikom zespołu, ustalanie terminów urlopów wypoczynkowych, ustalanie harmonogramów pracy w kierowanym zespole, samodzielne decydowanie o rozdziale zadań i wykorzystaniu środków pracy,

Do zakresu czynności kierownika robót, zgodnie z zakresem czynności, należało: organizowanie pracy zespołu pracowników, organizowanie i kontrolowanie stanowisk pracy, przygotowanie frontu robót, dbanie o terminowość i wysoką jakość wykonania zadań przez kierowany zespół pracowników, nadzorowanie stosowania przez pracowników bezpiecznych metod pracy, przestrzegania przepisów bhp, prowadzenie zapisów w źródłowej dokumentacji zarobkowej pracowników zespołów, nadzorowanie prawidłowej obsługi, eksploatacji i konserwacji wszystkich

maszyn, urządzeń, dokonywanie odbioru materiałów, pilnowanie planowego i prawidłowego wykonania remontów, bieżące prowadzenie zestawień ilości robót wykonywanych przez brygady, inicjowanie zmian w zakresie organizacji i doskonalenia procesów pracy, przedstawianie wniosków kierownictwu zakładu pracy w sprawach przyjmowania i zwalniania z pracy, przydzielania pracy pracownikom zespołu, ustalanie terminów urlopów wypoczynkowych, ustalanie harmonogramów pracy w kierowanym zespole, samodzielne decydowanie o rozdziale zadań i wykorzystaniu środków pracy.

Do zakresu czynności koordynatora ds. budownictwa mieszkaniowego, zgodnie z zakresem czynności, należało m.in. opracowywanie rocznych, kwartalnych i miesięcznych harmonogramów i planów rzeczowych przedsiębiorstwa, opracowywanie imiennych harmonogramów szczegółowych na poszczególne obiekty oraz egzekwowanie dotrzymania ustalonych terminów przez jednostki produkcyjne, udział w przejmowaniu placów budów, prowadzenie ewidencji montażu w okresach 10-dniowych, dekadowe ewidencjonowanie zaawansowania robót, harmonogramów, kontrola robót pod względem przestrzegania obowiązujących norm i przepisów oraz projektów technicznych, dopilnowanie terminowych zamówień materiałów, udział w naradach koordynacyjnych i radach budowy, kontrole budów pod względem materiałowej gospodarki i przestrzegania warunków bhp, cotygodniowe bilansowanie potrzeb jednostek produkcyjnych w zakresie sprzętu i potrzeb betonu towarowego, opiniowanie i opracowywanie planów (...), koordynacja robót podwykonawców, rozwiązywanie problemów związanych z realizacją robót, udział w końcowych odbiorach budynków i robót, udział w absolutoriach branżowych.

W tym czasie przebywał na budowach eksportowych w (...) od 29.08.1984r. do 24.05.1985r. na stanowisku murarz-tynkarz i od 6.09.1988r. do 23.10.1989r., gdzie był zatrudniony jako majster robót budowlanych.

Do zakresu jego obowiązków na stanowisku majstra robót budowlanych należało m.in. szczegółowe zapoznanie się z dokumentacją i warunkami technicznymi realizacji powierzonych robót, organizowanie robót i kierowanie pracą przydzielonych grup pracowników na wyznaczonych odcinkach robót, organizowanie stanowisk pracy, rozdział zadań pomiędzy podległe brygady oraz prawidłowe i terminowe sporządzanie dokumentacji placowych, zabezpieczenia oznakowania placu budowy znakami ostrzegawczymi, odbieranie od brygad wykonywanych robót, ocena ich jakości oraz naliczanie wynagrodzenia za roboty faktycznie wykonane, jakościowy i terminowy odbiór materiałów, wystawianie dowodów obrotu materiałowego i potwierdzanie odbioru materiałów, współpraca z nadzorem inwestora, prowadzenie ewidencji czasu pracy nadzorowanych pracowników, dobieranie składu brygad roboczych.

Od 1.05. 1992r. do 1.08.1992r. pracował w Przedsiębiorstwie Budowlanym (...) jako kierownik grupy robót. W tym czasie podlegali mu cieśle, zbrojarze, betoniarze. Nie było majstrów, natomiast częściowo byli brygadziści. Kierownik grupy robót miał kilka obiektów pod sobą. Do zakresu jego czynności należało: realizacja zadań produkcji budowlano-montażowej w oparciu o otrzymane zlecenia, koordynacja robót na placu budowy, uczestniczenie w odbiorze placu budowy, organizowanie i kontrolowanie stanowisk pracy, przygotowanie frontu robót, przestrzeganie dyscypliny pracy, nadzór stosowania przez pracowników bezpiecznych metod pracy, prowadzenie dziennika budowy i książki obmiarów, wystawianie dokumentacji placowej, przyjmowanie materiałów pod względem ilościowym i jakościowym, potwierdzanie wykonywania usług sprzętowo-transportowych, wystawianie protokołów stanu robót, uczestniczenie w technicznym odbiorze sprzętu po remoncie.

W okresie od 28.04.1994r. do 19.01.1995r. przebywał na budowie eksportowej w M., gdzie pracował jako majster budowy.

Do zakresu obowiązków majstra budowy zgodnie z zakresem czynności należało m.in: osobisty nadzór wykonawstwa przez podległe brygady i pracowników, robót budowlano-montażowych co do zgodności z projektem, rysunkami roboczymi, opisem technicznym, z normami, opracowaniami, przyjmowanie dostarczonych na budowę materiałów budowlanych, pobieranie próbek betonu, organizowanie pracy i rozdział zadań pomiędzy członków zespołu, odpowiedzialność za jakość prowadzonych robót, przestrzeganie przepisów bhp przez pracowników, prowadzenie szkoleń bhp, odpowiedzialność za rzetelne dysponowanie środkami produkcji.

Ponadto uprawniony był do decydowania o sposobie wykonania zadań oraz o wykorzystaniu środków produkcji, uczestniczenia w procesie planowania i zatwierdzania zadań oraz określenia warunków ich wykonania w tym środków na wynagrodzenia, samodzielnego decydowania w odniesieniu do podległych pracowników o : wysokości premii i nagród w ramach ogólnej kwoty przypadającej na załogę, wyznaczania brygadzystów i składów w poszczególnych brygadach, przenoszenie pracowników na inne stanowiska pracy w ramach nadzorowanych obiektów, występowanie z wnioskami o przyznanie wyróżnień przodujących w pracy podległych pracowników, występowanie z wnioskami w sprawie awansowania podległych pracowników, występowanie z wnioskami o nakładanie kar dla pracowników, wydawanie opinii, wstrzymanie robót budowlano-montażowych w przypadku stwierdzenia: złego wykonawstwa, niezgodnego z dokumentacją i sztuką budowlaną, nieodpowiedniej jakości materiałów, zagrożeń BHP.

Od 15.05 do 31.08.1995r. zatrudniony był w (...) sp. z o.o. w S. na stanowisku majstra budów. Podlegali mu zbrojarze i betoniarze.

Wnioskodawca zatrudniony był w E. – (...) sp. z o.o. w okresach:

- 23.10.1995r. - 24.05.1996r. jako kierownik budowy
- 30.05.1996r. – 30.06.1997r. jako majster budowy
- 9.08.1997r.- 31.12.1998r. jako majster w Rosji,
- 25.08.2000r. do 23.01.2001r. jako majster, przy czym od 25.08.2000r. do 31.12.2000r. pracował na budowie eksportowej w M..

Od 28.06.2000r. do 22.08.2000r. zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...) - Handlowym (...) s.c. w T. na stanowisku kierownika budowy. Wnioskodawca nadzorował roboty ciesielskie, murarskie, montażowe. Podlegali mu montażyści, cieśle, zbrojarze, murarze i tynkarze. Nie było majstrów.

(dowód:

- **akta rentowe i kapitałowe wnioskodawcy: wniosek o emeryturę – k.nienumerowana., świadectwa pracy k.7-11,k.nienumerowane, decyzje ZUS O/R. z: 5.02.2018r., 23.02.2018r k.nienumerowane.,**
- **akta osobowe wnioskodawcy z okresu zatrudnienia w (...),**
- **zaświadczenie Przedsiębiorstwa (...) w Ł. z 27 marca 1979r.**
- **opinia Budostal M. z 6 lutego 1974r.**
- **zaświadczenie (...) Przedsiębiorstwa Budownictwa (...) z 26 marca 1979r.**
- **zaświadczenie (...) Przedsiębiorstwa Budownictwa z 28 marca 1979r.**
- **zaświadczenie (...) Zakładu (...) z 30 marca 1979r.**
- **opinia z 8 grudnia 1981r. i pisma z 9 października 1982r. i 30 września 1982r. wystawione przez E. K.,**
- **świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z 31 grudnia 2004r. wystawione przez (...) S. A.**
- **dokumentacja dotycząca zatrudnienia wnioskodawcy w:**

- **Przedsiębiorstwie Budowlano - (...) - Handlowym (...) sc. w T.**
- **(...) T.**
- **(...) Sp. z o.o. w S.**
- **(...) Sp. z o.o. w W.**
- **Przedsiębiorstwa (...) w K.**
- **(...) S. A.**
- **(...) Zakłady (...) w L.**
- **(...) Przedsiębiorstwo Budowlane w Ł.**
- **(...) Przedsiębiorstwo (...) w Ł.**
- **(...) S. A. w K.**
- **(...) S. A. w K.**

- zeznania wnioskodawcy –zapis nagrania z dnia 19.09.2018r.)

Wnioskodawca W. M. domaga się przyznania prawa do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Na wstępie wskazać należy, że zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (j.t. Dz.U. z 2017 r. poz. 664) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Zgodnie z ust. 2 cyt. przepisu rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS

(j.t. Dz.U.z 2018r. poz. 1270), zwanej dalej ustawą.

Celem rekompensaty, podobnie jak i emerytury pomostowej, jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych przy pracach w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W przypadku rekompensaty realizacja tego celu polega jednak nie na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, lecz na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego. W taki sposób istotę rekompensaty określa zresztą sam ustawodawca, definiując ją w art. 2 pkt 5 ustawy o emeryturach pomostowych jako odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej. Rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (art. 23 ust. 2 ustawy).

Z przywołanych przepisów wynika, że prawo do rekompensaty mają osoby urodzone po 31.12.1948 r., które przed 1 stycznia 2009 r. wykonywały przez co najmniej 15 lat prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy. Przy ustalaniu tego okresu stosuje analogiczne zasady jak dla wcześniejszej emerytury na podstawie art. 32 ustawy emerytalnej.

Rekompensata nie przysługuje osobie, która ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury pracowniczej, emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, emerytury górniczej, emerytury z tytułu wykonywania pracy górniczej, a także emerytury nauczycielskiej bez względu na wiek. Możliwość

ustalenia rekompensaty wyklucza również przyznanie emerytury pomostowej lub nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy stwierdzić należy, że wnioskodawca urodził się po 31.12.1948r. i nie nabył prawa do wcześniejszej emerytury, jakkolwiek na dzień 1.01.1999r. spełniał warunek stażowy tj. ponad 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

Przedmiot sporu w niniejszej sprawie sprowadza się do ustalenia, czy wnioskodawca co najmniej 15 lat pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze przed dniem 01.01.2009r. W ocenie Sądu, wyniki przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego nie pozwalają na pozytywną odpowiedź na tak postawione zagadnienie.

Ustawa emerytalna z dnia 17.12.1998r. w powołanym art. 32 do określenia pracy w warunkach szczególnych odsyła do przepisów dotychczasowych tj. do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 3 poz. 43 ze zm.)

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. zawiera wykaz stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do emerytury w obniżonym wieku. Tym samym o tym czy praca wykonywana przez pracownika może być zaliczona do pracy w warunkach szczególnych decyduje fakt umieszczenia danego stanowiska pracy w tych wykazach. Nadto musi być to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W załączniku do powołanego rozporządzenia (wykaz A "Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego") w dziale XIV zatytułowanym "Prace różne" pod pozycją 24 wymieniono "kontrolę międzyoperacyjną, kontrolę jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie".

Sposób kwalifikowania określonych czynności pracowniczych, jako "prac różnych" wymienionych pod pozycją 24 w dziale XIV wykazu A był wielokrotnie analizowany w orzecznictwie sądowym. W dotychczasowej judykaturze podkreśla się jednolicie, że objęcie nadzorem lub kontrolą, o których mowa w punkcie 24 działu XIV wykazu A, także innych prac niż wymienione w tym wykazie, nie wyłącza zakwalifikowania samego dozoru lub kontroli jako pracy w szczególnych warunkach, jeżeli te inne (podlegające dozorowi lub kontroli) prace nie są na danym oddziale lub wydziale podstawowe. Natomiast w sytuacji, gdy dozór inżynieryjno-techniczny jest pracą w szczególnych warunkach i praca polegająca na dozorze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie ma potrzeby ustalania, ile czasu ubezpieczony poświęcał na bezpośredni nadzór nad pracownikami, a ile na inne czynności, które również były związane z tym dozorem. Osoba wykonująca dozór inżynieryjno-techniczny nad pracami wykonywanymi w warunkach zagrażających bezpieczeństwu nie musi bowiem stale przebywać na stanowiskach, gdzie jest wykonywana praca, a w zakresie jej obowiązków musi być przewidziane sporządzanie dokumentacji, planów organizacyjnych i innych czynności (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2007 r., I UK 111/07, LEX nr 375689 i z dnia 30 stycznia 2008 r., I UK 195/07, OSNP 2009 nr 7-8, poz. 105 - na które powołano się w skardze - a także przykładowo wyroki z dnia 8 stycznia 2009 r., I UK 201/08, LEX nr 738338 i z dnia 11 marca 2009 r., II UK 243/08, LEX nr 550990).

Biorąc pod uwagę przywołane okoliczności nie można uznać za pracę wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu w szczególnych warunkach czynności wykonywanych przez ubezpieczonego, który - będąc zatrudnionym na stanowisku kierownika budowy, kierownika grupy robót, koordynatora ds. budownictwa mieszkaniowego - poza dozorem inżynieryjno-technicznym wykonywał także inne obowiązki niezwiązane ściśle z tym dozorem (np. prowadzenie dokumentacji osobowej pracowników oraz dokumentacji robót) oraz podejmował szereg czynności związanych z organizowaniem samego procesu budowy i szeroko rozumianym nadzorem, a bezpośredni dozór nad robotnikami zatrudnionymi na budowie sprawowali brygadziści/majstrowie, w stosunku do których kierownik był bezpośrednim przełożonym (por. wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 22 sierpnia 2012 r., III AUa 374/12, LEX nr 1217658). Przy kwalifikowaniu pracy zgodnie z punktem 24 działu XIV wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 7

lutego 1983 r. istotne jest bowiem, czy istnieje relacja funkcjonalna między obowiązkami pracownika a koniecznością sprawowania bieżącego dozoru nad pracownikami (por. wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 13 czerwca 2013 r., III AUa 1254/12, LEX nr 1324659).

Z dokumentów zgromadzonych w jego aktach osobowych oraz zaświadczeń przedłożonych do odwołania wynika, że od 1.09.1969r. do 31.10.1975r. zatrudniony był w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) -1 jako uczeń murarz Przyzakładowej Szkoły Zawodowej a od 21.06.1971r. jako murarz, zaś od 10.11.1975r. do 30.06.1977r. zatrudniony był w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) -3 kolejno na stanowiskach: murarza od 1.09.1975r. do 1.01.1976r., technika budowy od 2.02.1976r. do 31.03.1977r., mistrza budowy od 1.04.1977r. do 30.06.1977r. Od 13.07.1977r. do 30.09.1977r. zatrudniony był w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Ł. na stanowisku technika budowy. Od 13.03.1978r. do 29.07.1978r. pracował w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa w Ł. jako majster budowy w pełnym wymiarze czasu pracy. W okresie od 4.10.1978r. do 31.03.1979r. zatrudniony był w (...) Zakładach (...) w L. na stanowisku mistrza budowy. W okresie od 3.04.1979r. do 11.12.1979r. zatrudniony był w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) K. jako murarz. Od 7.02.1980r. do 30.09.1982r. pracował w Przedsiębiorstwie (...) jako majster budowy. W okresie od 4.10.1982r. do 30.04.1992r. zatrudniony był w (...) Kombinacie Budowlanym w S. kolejno na stanowiskach: majster budowy w (...) 1 od 4.10.1982r. do 19.04.1984r., kierownik robót T-2 od 20.04.1984r. do 30.06.1985r., kierownik robót od 1.07.1985r. do 24.01.1988r., koordynator robót budowlanych od 25.01.1988r. do 5.09.1988r. Następnie po powrocie z budów eksportowych od 16.08.1990r. pracował na stanowisku kierownika robót. W tym czasie przebywał na budowach eksportowych w (...) od 29.08.1984r. do 24.05.1985r., gdzie pracował na stanowisku murarz-tylnik i od 6.09.1988r. do 23.10.1989r., gdzie był zatrudniony jako majster robót budowlanych. Od 1.05.1992r. do 1.08.1992r. pracował w Przedsiębiorstwie Budowlanym (...) jako kierownik grupy robót. W okresie od 28.04.1994r. do 19.01.1995r. przebywał na budowie eksportowej w M., gdzie pracował jako majster budowy. Od 15.05 do 31.08.1995r. zatrudniony był w (...) sp. z o.o. w S. na stanowisku majstra budów. Następnie wnioskodawca zatrudniony był w E. - (...) sp. z o.o. w okresach: 23.10.1995r. - 24.05.1996r. jako kierownik budowy, 30.05.1996r. - 30.06.1997r. jako majster budowy, 9.08.1997r.- 31.12.1998r. jako majster w (...) 25.08.2000r. do 23.01.2001r. jako majster, przy czym od 25.08.2000r. do 31.12.2000r. pracował na budowie eksportowej w M.. Od 28.06.2000r. do 22.08.2000r. zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...) - Handlowym (...) s.c. w T. na stanowisku kierownika budowy (dowód: akta osobowe wnioskodawcy w (...), zaświadczenia z zakładów pracy)

Wnioskodawca zeznał, że pracował w warunkach szczególnych w Budostalu 1 i Budostalu 3. W Budostalu 1 pracował w latach 1969 - 1975 początkowo jako murarz przy rozbudowie hali (od 1969 do 1974), a następnie technik budowy. Na tym ostatnim stanowisku siedł w teren w miejsce, gdzie miała być rozbudowa wraz z dokumentacją. Spotykał się z ludźmi reprezentującymi firmy, których sieci przechodziły w miejscu, gdzie miała być budowa. Dokonał pomiarów w terenie, sprawdzał, czy są możliwości przełożenia instalacji. Był też mistrzem budowy i nadzorował roboty żelbetowe, wykopy, montaż. Nadzór polegał na zabezpieczeniu warunków ludziom pracującym w wykopach, by prace były wykonywane zgodnie z przepisami bhp, zgodnie z dokumentacją i technologią. Wyjaśnił, że w skład robót żelbetowych wchodzi szalowanie, zbrojenie. Zeznał, że w Budostalu podlegali mu brygadziści, bezpośrednio podlegali mu również operatorzy koparek, cieśle, zbrojarze, betoniarze. W dalszej części zeznań wyjaśnił, że odpowiadał za wykonanie robót, za bezpieczeństwo ludzi. Zeznał, że rano jako mistrz sprawdzał obecność i przebywał z pracownikami do przerwy śniadaniowej nadzorując ich prace. W czasie dniówki roboczej podlegało mu bezpośrednio około 20 osób łącznie z brygadzystami.

Odnosnie pracy w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Ł. zeznał, że pracował wówczas jako technik budowy i pełnił obowiązki majstra budowy tylko inaczej nazwane. Nadzorował roboty przy wykopach i roboty żelbetowe. Podlegali mu operatorzy sprzętu: spycharek, koparek, kierowcy wywrotek, cieśle, zbrojarze, betoniarze. Zeznał, że nie było brygadzystów.

W Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w Ł. pracował jako majster budowy. Wyjaśnił, że nadzorował roboty przy wykopach. Podlegał mu sprzęt i cieśle, którzy robili szalunki. Podlegała mu również betoniarnia poligonowa. Pracował też przy robotach wykończeniowych i wówczas podlegali mu malarze, murarze, glazurnicy.

W (...) Zakładach (...) pracował jako mistrz budowy przy budowie zajezdni towarowej, nadzorował prace sprzętu, cieśli, zbrojarzy, betoniarzy. Wyjaśnił, że przy dużych brygadach był brygadzysta /powyżej 10 osób/, a przy mniejszych nie było.

W (...) K. pracował jako murarz, a później na budowie eksportowej jako mistrz budowy. Jako mistrz budowy nadzorował roboty okładania ścian płytkami klinkierowymi, roboty żelbetowe i murarskie. Podlegali mu płytkarze, cieśle, zbrojarze, betoniarze, murarze.

Następnie w E. K. najpierw pracował jako majster budowy. Nadzorował roboty ziemne, żelbetowe, układanie szyn. Bezpośrednio podlegał mu sprzęt i zbrojarze, betoniarze, cieśle. Zeznał, że pracowali tam brygadziści.

W (...) pracował jako majster budowy, nadzorował montaż budynków w technologii (...) plus WK. Nadzorował montaż, roboty murarskie, montażystów, murarzy, malarzy, cieśli. Następnie pracował jako kierownik robót. Podlegali mu wówczas majstrowie. Później był koordynatorem robót, pilnował terminowości wykonywania robót, konsultował czynności z majstrami. Majstrowie odpowiadali przed nim zwierzchnio odnośnie terminu wykonania robót.

Podał nadto, że w czasie pracy w (...) dwukrotnie był w (...) gdzie pracował jako murarz oraz majster. Jako majster nadzorował roboty, podlegali mu cieśle, zbrojarze, betoniarze, malarze, płytkarze. Zeznał, że w niektórych zespołach byli brygadziści. Podał, że w (...) pracował do 1992 roku.

Odnosząc się do pracy w przedsiębiorstwie (...) podał, że pracował jako kierownik budowy, a później jako kierownik grupy budów. Zeznał, że bezpośrednio podlegali mu pracownicy, bo nie było majstra, natomiast częściowo byli brygadziści. Podlegali mu cieśle, zbrojarze, betoniarze. Jako kierownik budowy miał jeden obiekt, a kierownik grupy robót kilka obiektów. Jako kierownik budowy musiał zajmować się również zaopatrzeniem oraz prowadzeniem listy obecności.

W (...) W. był zatrudniony jako majster budowy w (...), oraz kierownik budowy w (...). Na budowach w (...) podlegali mu zbrojarze, betoniarze, prowadził wykopy, roboty wykończeniowe. Będąc kierownikiem budowy obowiązywały go przepisy prawa budowlanego. Zeznał, że w E. nie było brygadzystów, byli tylko majstrowie. Jako majster budowy nadzorował: zbrojarzy, betoniarzy, cieśli, dekarzy, malarzy.

W (...) S. pracował jako kierownik budowy i podlegali mu zbrojarze, betoniarze. Wykonywał wówczas obowiązki i kierownika i majstra.

Następnie pracował w (...) T. jako kierownik budowy. Zeznał, że nie było majstrów i on wykonywał czynności majstra i kierownika budowy. Nadzorował roboty ciesielskie, murarskie, montażowe. Podlegali mu montażyści, cieśle, zbrojarze, murarze, tynkarze. (zeznania wnioskodawcy- zapis nagrania).

W przypadku w/w stanowisk nie można uznać, że wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy sprawował dozór nad pracownikami, którzy sami wykonywali pracę w warunkach szczególnych.

Zdaniem Sądu odwołujący wykonywał pracę w warunkach szczególnych na stanowisku mistrza budowy, majstra budowy, a w niektórych przypadkach w zależności od zeznań wnioskodawcy także na stanowisku kierownika robót, w sytuacji, gdy na danych budowach nie było majstrów. Stanowisko kierownik budowy i majstra to samodzielne funkcje techniczne w budownictwie. Zadania osoby na tym stanowisku koncentrują się wokół organizacji procesu budowy i zarządzania nim zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i wiedzą techniczną. Kierownik budowy pracuje na placu budowy oraz w znajdującym się tam biurze (wykonywanie zestawień, raportów, dokumentacji na komputerze).

Zakres obowiązków osób sprawujących obowiązki kierownika budowy i kierownika robót określa przede wszystkim prawo budowlane i do obowiązków tych nie należy bezpośredni dozór nad pracownikami zatrudnionymi na budowach. Obowiązki te w odniesieniu do kierownika budowy lub kierownika robót określa art. 22 ustawy z dnia 7 lipca 1994r. prawo budowlane (j.t. Dz. U. 2018.1202 ze zm.), a nadto obowiązki wnioskodawcy na tych stanowiskach

wynikały z zakresu jego czynności przytoczonych w stanie faktycznym.. Wcześniej obowiązki kierownika budowy-robót określało Rozporządzenie Ministra Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 20 lutego 1975r. w sprawie nadzoru urbanistyczno-budowlanego (Dz. U. z 1975r. Nr 8 poz.48.). Obowiązki te to kierowanie robotami budowlanymi, nadzór nad nimi i kontrola, a także prowadzenie dziennika budowy.

Stanowiska wymienione przez odwołującego tj. zbrojarz i betoniarz, których prace dozorował jako majster i kierownik budowy, kierownik robót, koordynator są wymienione w Wykazie A dział V poz. 4 załącznika do Rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r., ale biorąc pod uwagę obowiązki odwołującego jako kierownika budowy, kierownika robót, koordynatora robót, należało uznać, że w okresie sprawowania tych funkcji W. M. mógł sprawować co do tych osób co najwyżej szeroko rozumiany nadzór pośredni nie zaś dozór, który sprawowali majstrowie.

Do pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu Rozporządzenia Sąd uwzględnił okresy zatrudnienia wnioskodawcy na w/w stanowiskach, tj.:

- od 1.04.1977r. do 30.06.1977r. (3 miesiące) na stanowisku mistrza budowy w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) -3,
- od 13.03.1978r. do 9.08.1978r. (4 miesiące i 28 dni) na stanowisku majster budowy w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa w Ł.,
- od 4.10.1978r. do 31.03.1979r. (5 miesięcy i 28 dni) na stanowisku mistrza budowy w (...) Zakładach (...) w Ł.,
- od 7.02.1980r. do 30.09.1982r. (2 lata 7 miesięcy i 24 dni) na stanowisku majster budowy w Przedsiębiorstwie (...),
- od 6.09.1988r. do 23.10.1989r. (1 rok 1 miesiąc i 18 dni) na stanowisku majster robót budowlanych w czasie budowy eksportowej w (...)
- od 28.04.1994r. do 19.01.1995r.(8 miesięcy 23 dni) na stanowisku majstra budowy w czasie budowy eksportowej w M.,
- od 30.05.1996r. do 30.06.1997r. (1 rok 1 miesiąc 1 dzień) na stanowisku majstra budowy w E.- (...) sp. z o.o.,
- od 9.08.1997r. do 31.12.1998r. (1 rok 4 miesiące 23 dni) na stanowisku majstra podczas budowy eksportowej w (...)
- od 25.08.2000r. do 23.01.2001r. (4 miesiące i 30 dni) na stanowisku majstra budowy w E.- (...) sp. z o.o., tj. łącznie 8 lat 6 miesięcy i 25 dni pracy w warunkach szczególnych.

Do pracy w warunkach szczególnych Sąd nie zaliczył zatrudnienia wnioskodawcy na stanowisku murarza, ponieważ praca murarza, o ile nie dotyczy budowy pieców przemysłowych, nie jest zaliczana jest do prac w warunkach szczególnych. Podkreślić należy, że o tym, które prace zaliczane są do prac w warunkach szczególnych nie decydują ani zapisy dzienników resortowych ani też warunki, w jakich praca była wykonywana, tylko czy praca ta została ujęta w załączniku A lub B do w/w rozporządzenia.

Reasumując stwierdzić należy, że wnioskodawca ani przed wejściem w życie ustawy o emeryturach pomostowych, tj. przed 1.01.2009r. ani też na dzień 1.01.1999r. nie udowodnił co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych, a zatem nie spełnił przesłanek do uzyskania prawa do rekompensaty. Gdyby udowodnił taki okres na dzień 1.01.1999r. również nie uzyskalby prawa do rekompensaty, ponieważ, biorąc pod uwagę, że udowodnił na ten dzień 25 okresów składkowych i nieskładkowych spełniałby warunki do uzyskania emerytury w obniżonym wieku, co wyklucza możliwość uzyskania rekompensaty. Należy także zauważyć, że tzw. prace dozorowe nie są zaliczane już do prac w warunkach szczególnych w ustawie o emeryturach pomostowych, tak że ich wykonywanie po 01.01.1999r. nie ma żadnego wpływu na uprawnienia emerytalne wnioskodawcy, w tym uprawnienia do zwiększenia wysokości świadczenia.

W świetle przytoczonych wyżej okoliczności odwołanie wnioskodawcy jako nie mające uzasadnionych podstaw, należało oddalić na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc.